

ST. OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 14

88. ÅRGANG

14. AUGUST

1976

(Side 206)

SIGRID UNDSET PASSER HELLER IKKE INN I MØNSTERET

(Side 208)

FORFALSKES NYHETENE FRA LIBANON?

(Side 212)

FORFØLGELSENE I SOVJET

(Side 210)

NY KIRKE I NARVIK NY BISKOP I TROMSØ

En katolsk mening om saken

Cappelens seksbinds NORGES LITTERATURHISTORIE som ble avsluttet i fjor, endte med et bind om *vår egen tid* hvor det avgjørende og fatale ikke er et par besynderlige slurvefeil om skrivende personer, men universitetslektor Willy Dahls vurdering av de store linjer i det som har blitt skrevet av norsk skjønnlitteratur etter den siste verdenskrigen. Ut fra en ensidig politisk synsvinkel er, etter undertegnedes og mange andres mening, det faktiske bildet grovt fortegnet.

Den kvikke reaksjon på dette bindet har muligens preget de flestes oppfatning av hele litteraturhistorien — med urette. Etter i sommer å ha lest for eksemel bind fire og fem (det siste først og fremst skrevet av den nåværende kirke- og undervisningsminister Kjølvs Egeland) må man ha lov til å uttrykke glede og beundring. Det var virkelig en fornøyelse å gå opp gamle stier sammen med den kyndige statsråds-guide. Hans innsats og arbeidet i de foregående bind preger hele verket, Willy Dahls feilgrep kan egentlig ikke ødelegge noe av dette. Tilsammen blir det et imponerende løft av forlaget.

Men etter det jeg vil kalle fadesen i bind seks hvor en politisk radikal gruppe unge forfattere er satt på som de nye, revolusjonære diktere i vår åndshistorie (uten brukbare alternativer) blir en anmelder ekstra varsom. Derfor de følgende funderinger — om mellomkrigstiden:

Den nye Litteraturhistorien følger også her en politisk linje. Ti ganger mer begavet gjort enn av Willy Dahl, det er så. Men så tydelig at en noenlunde våken leser til slutt protesterer.

Sigrud Undset ikke inn i

Sigrud Undset —
sprenger rammen.

Sigrud Undset har havnet i bind fire, fordi hun kanskje sprenger rammen for en vurdering av mellomkrigs-

tiden. Man konstaterer at hun, selv om hun får mange og pene lovord, ikke lar seg passe inn i litteraturkjen-

Reaksjonen

For noen måneder siden skrev forfatteren Knut Ødegård bl. a. følgende om bind 6 av *Litteraturhistorien* til Cappelen under tittelen: EN LITTERATURHISTORISK SKANDALE:

I ngen skal kunne seie at det å skrive vår eiga tids litteraturhistorie er problemfritt. Tvert imot: Eit vell av namn, av påbyrja forfat-

tarskap som alt i morgon kan kome i eit nytt lys, av tendensar, utviklingsliner. Ein må utan vidare vedgå at det er nær på umogleg verk å gje eit objektivt, sant bilete av litteraturen i dag — om ein då ikkje gjev seg til med den reine oppramsing av namn, titlar og årstal, noko som seier såre lite om innhald og dimensjonar.

passer heller mønsteret

nernes mønster, hverken i Egelands eller i Rof Nyboe Nettums mønster.

Er dette urettferdig sagt? Vel, de nevnte kan sikkert ta til gjenmele og forsøke å mildne dette standpunkt. Men foreløpig mener vi at det her er gjort urett mot Sigrid Undset. Det kan nemlig tenkes at man senere ikke vil være fullt så mye opptatt av trekøveret Øverland, Hoel og Helge Krog. Krogs innsats som et sunt og forfriskende uropunkt i den norske bokverden skal ikke forringes, men hans diktning har antagelig ikke stort mer liv. Øverland og Hoels verker blir stående, ja, Kjølvs Egelands omtale av Øverland innbyr leseren til et nytt møte med vår store lyriker og idé-kjempe. Men man kan ikke lenger stille trekloveret opp mot den kristne Ronald Fangen (med forklaringer om Mot Dag-bevegelsen og Oxford-vekkelsen) og dermed tro seg ferdig med et vesentlig punkt i vår åndshistorie.

I litteraturhistorisk sammenheng trer Sigrid Undset — etter undertegnedes mening — blant annet frem som den egentlige motpol til Øverland og Hoel.

på bind 6

Dette atterhaldet til trass, tykkjst det meg vere noko av ein litteraturhistorisk skandale når Willy Dahl i avslutningsbandet av «Norges Litteraturhistorie — Vår egen tid» veg dei ulike forfatterskapane opp mot kvarandre.

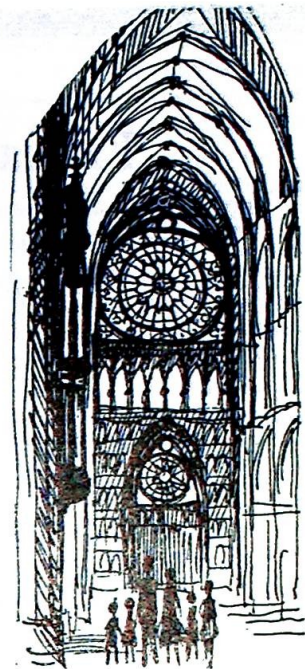
Eg skal her berre peike på nokre av dei mange grelle døme ein kan plukke fram:

Misforstå meg nå varsomt. Sigrid Undset avløser ikke Ronald Fangen. Hun er heller ikke i konflikt med de fremste radikale forfattere i tredveårene. Hun er langt på vei noe for seg selv i norsk litteratur. Men det hun er opptatt av plasserer henne likevel i en litteraturhistorisk sammenheng — også i *de harde tredveåra*. Harde var de såvisst, det vet de fleste av oss som levet i dem, men sett på avstand er litteraturmønsteret i dem rikere enn vi regner med. Mer enn noen annen norsk forfatter i dette århundre er hun europeer, og hun fører en åndsarv tilbake til oss. Virkningene av denne gjerning slutter ikke med børskrakket i 1929 eller blir borte når Mot-dagistene stormer Parnasset. Hennes verk står også som det avgjørende motstykke til en god del av den moderne litteratur her hjemme. Ja, den linjen hun trekker opp går ikke bare videre i tredveårene, den finnes også i vår egen tid, midt for øynene på blant andre Willy Dahl.

Forbanig

Aasmund Brynildsen har stått for eit av dei mest inciterande forfatterskapane i vår tid. I Dahls litteraturhistorie vert han — utanom ein biletekst — omtala på denne måten: «Aasmund Brynildsen (1917—1974) var en verdikonservativ kulturkritiker, antroposof og spiritualist, med dyptloddende viten om klassisk dikt-

Forts. side 217

På 10 år

Av
Gunnel Vallquist

At kristenheten står midt i en overgangsperiode er tydelig for alle iakttagere. Situasjonen kan karakteriseres på denne måten: vi begynner å få perspektiv på det som har hendt, men vi vet mindre om fremtiden enn hva vi trodde at vi visste for ti år siden.

Ti år siden, det var straks etter Det annet Vatikankonsils slutt, og denne tidfestelsen er av betydning ikke bare for den katolske kirke, men for hele kristenheten. På den tiden skjedde radikale forandringer i forholdene mellom den største av kirkene og de øvrige: livet innen samfunnene begynte å sirkulere også mellom dem og på tvers av dem på en helt ny (Forts. neste side)

● Det er forhåpentligvis unødvendig nå å minne våre lesere om at synspunktene i denne artikkel står for Gunnel Vallquists regning, under hennes navn. ST. OLAVs redaksjon deler ikke alle hennes synspunkter, men trykker stoffet med glede.

RED.

Fasteaksjonen 1976

Etter oppgave fra Caritas Danmark ga den Nordiske Bispekonferanses fasteaksjon følgende resultat:

Island	D. kr.	4 441,68	
Finland	»	25 913,93	
Sverige	»	195 353,59	
Norge	»	101 167,60	(N. kr. 91 970,45)
Danmark	»	321 707,70	
I alt		D. kr. 648 584,50	

Caritas Norge vil hermed gjerne rette en takk til alle norske givere. Det samlede beløp overstiger våre forpliktelser i Øvre Volta og Kenya. Det resterende beløp vil bli fordelt av Bispekonferansen på et møte i høst, på endel andre, mindre utviklingsprosjekter som det foreligger søknader om.

HARALD TAXT, Caritas leder.

På 10 år

(Forts. fra forrige side)

måte. Alt arbeide med vesentlige spørsmål er fra den tiden felles, ikke nødvendigvis på det viset at det alltid skjer i samarbeide, men slik at resultatet av arbeidet er tilgjengelig og til og med i stor utstrekning relevant for hele kristenheten. Vi lever ikke lenger i konfesjonelle ghettoer — og det er kanskje det mest håpefulle tegn vi kan se. Til dette bidrar i høy grad ytterligere et faktum av den største betydning: at den kristne kirke overalt begynner å løfte blikket fra innenkirkelige og «innenkristne» problemer (men finnes det i virkeligheten noen «innenkristne» problemer?) Utviklingen både innen den katolske kirke og innen kirkenes verdensråd har under seksti-tallet betydd at oppmerksomheten er rettet mot verden, den verden for hvis skyld kirken er til, den verden som, slik

det treffende har blitt sagt, bør diktere kirkens dagsordning.

Det finnes imidlertid gode grunner til fortsatt å granske hva som skjer innen kirkene. Og vil man følge med i den katolske kirkes utvikling, har man et utmerket hjelpemiddel i de bøker som René Laurentin har utgitt, fra Konsilets start og siden i forbindelse med de internasjonale biskopsynoder i Rom som holdes hvert tredje år. Disse bøker klargjør den globale situasjon innen den katolske kirke, de gjør det med en skrupuløs nøyaktighet og med en kritisk ærlighet som gjør dem meget pålitelige.

Laurentin forener på en enestående måte teologens, historikerens og journalistens erfaring og evner. Foruten de her nevnte arbeidene har han blant annet skrevet en bredt anlagt (tolv bind) historisk undersøkelse av hendelsene i Lourdes (Mariaåpenbaringene) samt flere teologiske og exegetiske verker. Foruten dette er han altså også en utmerket journalist — siden Vatikanconsilet da teologene

REDAKSJONELT:

FORFAL NY

Foregår det en tendensiøs forfalskning av nyhets-rapportene fra borgerkrigen i Libanon? Det hevder ihvertfall den kristne patriarken Kho-raiches i en henvendelse til den tyske bispekonferansen. Påstanden har fått førsteplassen og er viet stor betydning i siste nummer av ukeavisen i bispedømmet Essen, «Ruhr Wort».

Patriarken avviser påstandene om at de kristne i Libanon ved borgerkrigens utbrudd nød godt av politiske og næringslivspolitiske privilegier. De feilgrep som enkelte kan ha gjort, kan man ikke belaste alle de kristne i landet for, heter det. På mange måter forsøker man fra venstre-orientert arabisk hold å forfalske beretningene om hvordan de kristne opptrer i konflikten. Man har de siste ukene gjentatte ganger hørt om kristne angrep mot «flyktningeleire» i utkanten av Beirut hvor «uskyldige kvinner og barn» faller som ofre for granatene og kulene.

I virkeligheten lever det ingen flykt-

ofte ble tvunget til å bli journalister og journalistene teologer.

Emnet for den siste romerske bispe-synoden, 1974, var evangelisering, og Laurentin kom i slutten av forrige år med en ny bok: «L'Évangélisation après le quatrième Synode». Den inneholder foruten en nøye redegjørelse for synodens forløp, interessante opplysninger om kirkens situasjon på de forskjellige kontinenter og sammenfattende overblikk på verdenssituasjonen sett fra kirkens synspunkt. Jeg skal imidlertid ikke her gå inn på noe av dette, men i

Forts. side 218

SKES HETENE?

En
klovn

ninger mer i disse «flyktningeleire», hevder Khoraiques. I stor utstrekning er disse leire strategisk godt beliggende steder som de muhamedanske venstrestyrkene har bygget ut til kanon- og rakettbaser. Fra leirene beskytter de så de bydeler av Beirut hvor det lever kristne.

Systematisk snakker man også om «de kristne falangistene». Er det for å minne opinionen som kritikklost ser og hører disse nyhetene om general Francos falangister? spør patriarken.

Avisen «Ruhr Wort» føyer for egen regning til at patriarkens bitre kritikk mot nyhetsformidlingen fra Libanon, i dagevis nå har blitt bekreftet av rapporter fra en tysk kjenner av Nære Østen, Harald Vocke. Han har pekt på at internasjonale nyhetsmedia raskt bruker og gjengir arabernes tanker og propaganda. En av de ting som Vesten øyensynlig har godtatt er at krigen er en strid mellom «høyreorienterte kristne» og «venstreorienterte muhamedanere» — altså en religionskrig. Dette stemmer ikke, ifølge nevnte rapporter og patriarkens brev til de tyske katolske biskoper.

De kristne i Libanon kjemper for å overleve. Hittil er 73 kirker, 6 klostre, 21 kristne skoler og 6 av Kirkens hospitaler blitt ødelagt. Dette snakkes det sjelden om, heter det.

Det er ikke mulig for ST. OLAV å kontrollere påstanden om at nyhetene manipuleres av politiske grunner. Men vi gjør norske utenrikskommentatorer, aviser og kringkasting, oppmerksom på patriarkens henvendelse.

A. R.

La meg få lov til å tegne et øyeblikksbilde av mitt liv i bispegården.

Med en smule fantasi opplever jeg underlige ting i det alvorlige, stille murhus. Som dette:

Jeg drakk kaffe en dag sammen med en av husets unge prestes, og han fortalte meg om sin skilpadde. Det var slik det begynte denne gangen.

Han hadde fått et stort og ganske praktfullt skilpaddeskall (sa han) av noen kjente og brukte det som brevpresse.

Ypperlig og pent.

Men nå hadde gjenstanden forsvunnet fra hans skrivebord på en mystisk måte. Mens han var ute i noen timer.

Var skallet stjålet av noen ukjente? Eller hadde det blitt fjernet ved en misforståelse? Kastet i en papirkurv?

Ah, det var tusen forklaringer. Men dessverre, jeg hadde enda en:

Han hadde selvfølgelig fått en levende skilpadde av noen hyggelige mennesker, og den hadde gjemt seg under sitt skall, og han hadde trodd at det bare var en dekorativ brevpresse.

I et stille øyeblikk har skilpadden tittet frem, sett at presten var vekk og har spasert sin vei. Over papirene og brevarket. Klart å rulle seg ned på gulvet på en eller annen måte, kanskje funnet en halvåpen dør ved slutten av

ST. OLAVS REDAKSJON

Fra og med dette nummer slutter Karin Gullerud-Johansen O.P. etter eget ønske som bladets medredaktør, en stilling hun har hatt i to og et halvt år. Til glede for bladets lesere kan vi imidlertid fortelle at søster Karin i månedene fremover fortsetter som fast bidragsyter i våre spalter, en opplysning vi vet mange vil sette stor pris på. Hun har i den tiden hun har skrevet regelmessig i ST. OLAV vunnet seg en posisjon som en spennende og sikker skribent, og vi kan bare beklage at hun på grunn av andre oppgaver nå ikke ser seg i stand til å fortsette som medredaktør.

A. R.

det gulvteppet som for den må ha vært litt større enn Sahara, kommet ut på en altan hvor det endelig fantes noen deilige kålblader, rotet seg dypt under et arkivskap, hva som helst. Hvor som helst.

I løpet av noen timer må selv en skilpadde kunne gå noen meter.

Jeg antydet en slik løsning. Presten så skeptisk på meg da jeg ville ha det til at skallet hadde vært levende. Jeg så på øynene hans hva han tenkte: Den fyren strever for mye med å være småmorsom.

Vi snakket ikke mer om saken. Men siden har jeg trippet ekstra forsiktig rundt i husets ganger, engstelig for å trå på rømlingen. Et par ganger har jeg stott på pateren som hoflig, men forundret ser på mine nølende bevegelser.

Han ser jo aldri øynene mine. At jeg er lei meg fordi han ikke har fantasi.

Og siden har affæren faktisk utviklet seg. Jeg har nemlig oppdaget en spesiell kul i papirhaugene på mitt arbeidsbord.

Jeg klapper kulen med en viss kjærlighet, stikker små biter av kål inn mellom papirene og gjør ellers som ingenting. Kålen kvarter jeg hos kjøkkensøsteren, men sier ikke noe. Skilpadder må få leve i fred.

Og all den stund slike rare dyr er så uvitende at de neppe ser forskjell på en prest og en redaktør, kan det vel like gjerne være på redaksjonen en stund.

Det var ikke mer.

Dette betyr ikke at huset som sådant er merkelig. Men det betyr at det er plass for en klovn i første etasje. Og det er betryggende for skilpadder.

Lefebvre suspendert

Erkebiskop Marcel Lefebvre, stifter og rektor av seminaret i Econne i Sveits har blitt suspendert A DIVINIS etter ordre av pave Paul. Det er første gang den katolske kirke går til dette skritt mot en av sine biskoper siden keiser Napoleons dager. Suspendasjonen betyr at erkebiskopen ikke har rett til å feire messen eller preke.

Lefebvre har gått imot det annet vatikankonsils reformer og oppkastet seg til tradisjonens øverste dommer, heter det.

Harald Taxt

skriver om:

Ny kirke i Narvik

Ny biskop i

- Biskop Przyklenk har offisielt tiltrådt sitt embete den 29. juni (Peter og Paulus), men vil først de facto overta stillingen som Apostolisk Vikar den 29. august ved en høytidelighet i Tromsø.

Biskop Johannes B. Przyklenk.

Søndag 13. juni foretok biskop Wember sin siste embedshandling i Norge før han trådte tilbake og forlot landet: innvielsen av den nye Kristus Konge kirken i Narvik.

Narvik menighet er ikke stor, ca. 60 medlemmer. Men Kirkens nærvær i byen er viktig på grunn av den store skipstrafikken på havnen. Regnet i tonnasje er Narvik havn en av de største i Europa hva skipsanløp angår. I de siste årene har pater Rudolf Artz opparbeidet et katolsk sjømanns-apostolat det står respekt av. Den svenske sjømannskirken har lenge hatt et utstrakt sjømannsarbeide i Narvik. Svenskene føler fremdeles et visst ansvar for den byen de har vært med å bygge opp. Deres sjømanns-senter er vel utbygget med egen kirke og store og velutstyrte lokaler. Pater Artz fant snart frem til et godt samarbeide med svenskene som var glade for å kunne stille både kirken og lokalene til disposisjon for den katolske sjømannsmisjonen. Det kom istand et ekumenisk samarbeide for sjøfolk som peker langt utover sin tid, iallfall i Norge.

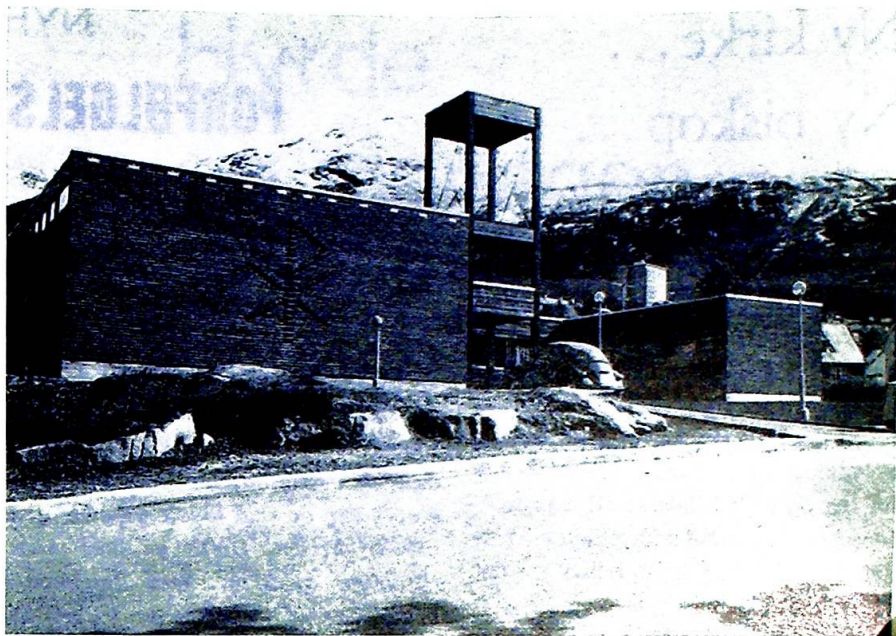
Men pater Artz følte — tross det fine ekumeniske samarbeide med svenskene — behovet for en egen katolsk kirke i byen. Menigheten måtte jo før eller senere få sitt eget gudshus og de mange turistene som om sommeren passerer Narvik måtte tas hensyn til. Tomten hadde menigheten — fint beliggende like ved byens sentrale buss-stasjon. Pater Artz satte igang, og ved hjelp av sine MSF-brødre i Tyskland lykkedes det å

Tromsø

skaffe den nødvendige kapital. I dag står kirken og prestegården ferdig — alt enkelt men funksjonelt og smakfullt bygget.

Et par klenodier i kirken bør nevnes. Det store krusifikset over alteret stammer fra Syd-Tyskland og ble laget engang tidlig på syttenhundretallet. Det særegne ved krusifikset er at begge pekefingrene til den korsfestede peker oppover som om han ville si: «det er for å forsone deg med Faderen i himmelen at jeg dør». Noe lignende har jeg aldri sett før, det må være ganske enestående.

Likeledes er kirken blitt beriket med et lite 400 år gammelt triptikon som opprinnelig stammer fra Egypten, virkelig en liten juvel. Det er plasert i en nisje på høyre sidevegg bak i kirken og fremstiller Guds mor flankert av apostelen Lukas og erkeengelen Gabriel.

Den nye katolske kirke i Narvik.

Under sammenkomsten etter messen uttrykte byens ordfører sin glede over denne tilveksten til byens religiøse og kulturelle liv. Også representanten for Den norske kirke i byen holdt en inntrykkvekkende tale og lederen for den svenske sjømannskirken gratulerte, selv om han igrunnen var litt lei for at den katolske menighet ikke lenger skulle samles i hans kirke.

Selv om Narvik menighet nå har fått sin egen kirke vil det ekumeniske samarbeidet med svenskene fortsette. Pater Artz vil hver dag besøke sjømannskirkens lokaler og

hilse på sine trosfeller. Egne lokaler for den katolske sjømannsmisjonens velferdsarbeide har han jo ennå ikke, og vil heller ikke trenge det så lenge den ekumeniske ånd får leve i Narvik.

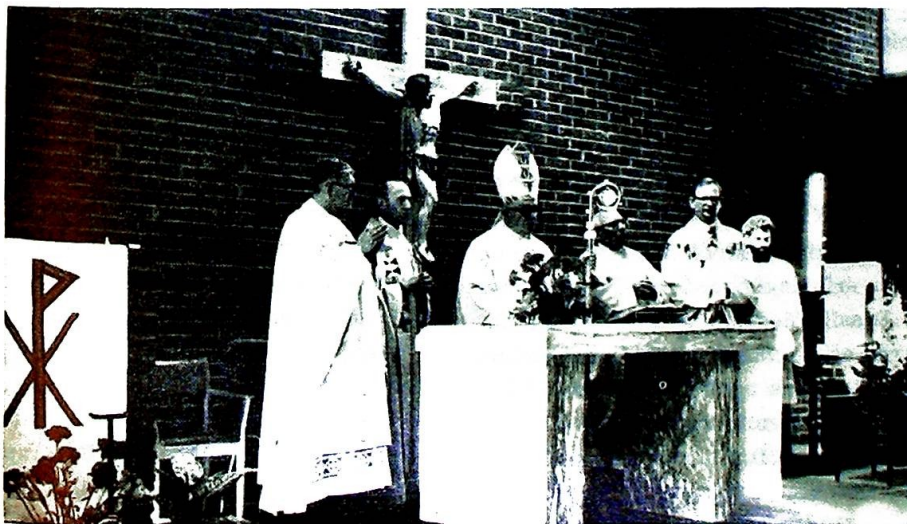
Biskop Wembers avskjed med menigheten i Narvik ble også en gripende begivenhet. Å innvie en ny kirke i sitt distrikt som en siste embedshandling var ingen dårlig avslutning på en menneskealders innsats for Kirken i Norge. Narvik menighet og en rekke tilreisende fra andre menigheter ga tydelig uttrykk for sin hengivenhet og takknemlighet. Biskop Wembers navn vil leve i generasjoner fremover deroppe ved Polarsirkelen.

Men menigheten var naturligvis også uhyre spent på sin nye hyrde og biskop:

Johannes B. Przyklenk

Ikke bare nordpå men også her syd har mange stusset over denne utnevelsen. Hvordan iallverden kunne Rom finne på å flytte en 60 år gammel biskop fra det varme, solrike Brasil til det kolde og mørke nord? Ville det ikke overstige menneskelige evner og muligheter til å tilpasse seg så radikalt nye forhold, så vidt forskjellige mennesketyper med et totalt

(Forts. neste side)

Fra festgudstjenesten. Biskop Wember og med-celebranter.

Ny kirke...

Ny biskop...

(Forts. fra forrige side)

fremmed sprog? En hadde all grunn til skepsis.

14 dager etter besøket i Narvik traff jeg biskop Przyklenk på en studieuke for skandinaviske prester i Osnabrück. Han var sammen med oss i fem dager og vi fikk rikelig anledning til å snakke sammen. Jeg ba om og fikk tillatelse til å presentere ham for norske katolikker i bladet St. Olav, og gjengi noe av det vi snakket sammen om.

Biskop Przyklenk er født i Brandewalde i Ober-Schlesien 13. desember 1916. Hans far var opprinnelig fra Tsjekkoslovakia og moren fra Ungarn.. Han tilhører samme orden som de andre prestene i Nord-Norge: Misjonærene av den Hl. Familie (MSF)

I en årrekke var han ordenens generalsekretær, inntil han i 1956 reiste til Brasil som misjonær, hvor han i 1962 ble biskop av Januaria, et bispedømme med 19 prester, 400 000 katolikker og 314 betjente misjonssentra. Han var medlem av presidiet i den brasilianske bispekonferanse som består av 340 biskoper.

Av vår samtale gikk det tydelig frem at biskopen var like overrasket som oss andre over forflytningen og forsto lite hvorfor. Han hadde da også overfor Pave Paul gitt uttrykk for sine meget sterke motforestillinger og sine store betenkeligheter nettopp av de grunner som er nevnt ovenfor. Men Rom holdt fast på sitt, og som den gode ordensmann biskopen er, bøyde han seg i lydighet. Men han er uhyre spent på hvordan dette skal gå. Det mangler ikke på intelligens og god vilje, men er det nok? En får stole på det gamle ord: «Den Herren gir et kall, gir han også nåden».

Forøvrig reiser det seg noen interessante spørsmål i forbindelse med denne forflytningen. Når en residerende biskop blir forflyttet til et apostolisk vikariat, hva blir da hans

NYHETER

FORFØLGELSENE I SOVJET

KIRKEN OG SYD-AFRIKA

Fungerende formann i den katolske bispekonferansen i Syd-Afrika, biskop John P. Murphy har sendt ut følgende erklæring i forbindelse med de siste urolighetene i Soweto: «Jeg betrakter den nåværende uro og opprørene som et uttrykk for protest mot en urettferdighet som er meget større enn de små lokale klagenes utløste krisen. Dette er ikke noen tilfeldige opprøyer, men følelsesutbrudd hos et folk som er fratatt de mest elementære menneskerettigheter. Hovedansvaret for vold og gjengjeldelser hviler på de som berøver mennesker deres verdighet og rettigheter. Jeg kommer med denne uttalelsen i egenskap av min stilling som fungerende formann i den katolske bispekonferansen i Syd-Afrika.»

titel? Noe sånt som: forhenværende residerende biskop av Januaria, apostolisk vikariat, hva blir da hans flytningen kan vel føre til at både Tromsø og Trondheim nå får residerende biskoper istedet for apostoliske vikarer. Disse to er de eneste gjenværende apostoliske vikariater i Europa og deres kirkerettslige status bør nå endres.

Det jeg fant særlig interessant var biskopens ønske om et nært og intimt samarbeide med Trondheim og Oslo. Vi har ikke sett for meget til et slikt samarbeide hittil. Hva med en regional norsk bispekonferanse ved siden av den nordiske?

Biskop Przyklenk bringer mange og rike erfaringer med seg fra sitt virke i Brasil. Med sin usedvanlige intelligens og sin varme personlighet vil han snart erobre norske katolikkers hjerter. Men fremforalt tror jeg han blir en vinning for den nordiske Bispekonferanse. Gratulerer, Tromsø!

DE KRISTNE I SOVJET

Ledere fra seks kristne kirker i Sovjetsamveldet, bl. a. de russisk ortodokse, katolikkene og baptistene, har bedt Det øverste sovjet om å stoppe det som de betegner som «fortsatt forfølgelser av de kristne i USSR». Henstillingen er satt frem i en 15 siders rapport som navngir en rekke saker hvor myndighetene og deres agenter har grepet inn i kirkelige gudstjenester og kirkenes indre forhold samt i privatlivene til enkelte troende. «Det er overraskende», heter det i henstillingen, «at de forandringer som har skjedd i det russiske samfunn etter Stalins død har brakt med seg frihet for terror og undertrykkelse på mange felter, mens den religiøse situasjon er helt uforandret. Faktum er at det aldri før har forekommet så mange overgrep som i dag. Mengder av kirker stenges og det fremmes serier av nye diskriminerende lover». De som har undertegnet appellen sier at de er klar over at henvendelsen kanskje ikke blir hørt, «men de føler et ansvar overfor nasjonen og historien for å snakke rett ut før det er for sent».

Rapporten ble delt ut til vestlige observatører av Igor Shafarevich, tidligere professor ved universitetet i Moskva og må leses som et åpent svar på myndighetenes påstand om at det hersker religiøs frihet i Sovjet.

LOVGIVNINGEN

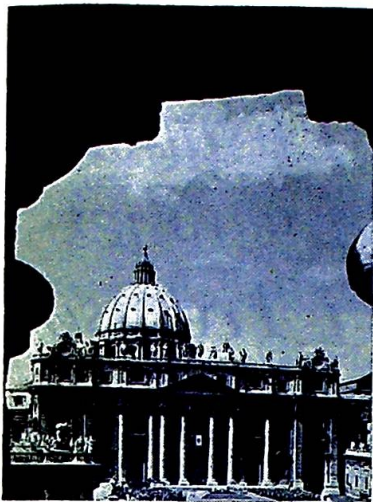
Nylig offentliggjorte religiøse lover i Sovjet anerkjenner teoretisk ihvertfall religiøse samfunns rett til juridisk anerkjennelse. Observatører mener imidlertid at lovene på mange måter bare gjør situasjonen vanskeligere både for de enkelte kristne og for kirkene. Religiøse fellesskap får ikke lov til å yde materiell hjelp til sine medlemmer, de får ikke lov til å organisere spesielle bønnemøter for

Hyrde og manager

Av ARNO GERRITSMA OFM

barn, ungdom eller kvinner og de kan ikke danne studiesirkler over Bibelen eller litterære emner. De må heller ikke arrangere utflukter, lekeplasser for barn, boksamlinger eller gi medisinsk hjelp. De som er under 18 år får ikke bli medlemmer av religiøse grupper. Gudstjenester kan holdes i private hjem bare ved en spesiell tilatelse.

I en kommentar til denne lovgivningen sier en kilde at de nye reglene muligens markerer en tilstramning av forholdene.

KVINNELIGE PRESTER?

ST. OLAV gjenga før ferien en nyhetsmelding hvor det het at den pavelige bibelkommisjonen har kommet til at det ikke finnes grunner i Skriften til å nekte ordinasjon av kvinner. På spørsmål fra journalistene i Rom, har Vatikanets pressekontor sendt ut en uttalelse hvor det fremgår at Vatikanet nå studerer disse spørsmål. Men, heter i uttalelsen, dette betyr ikke at en mulig forandring i denne saken overveies.

ZNAK STENGT

Uten noen begrunnelse har myndighetene i Polen stengt kontorene i Warszawa til den nasjonale, intellektuelle gruppe som er kjent under navnet ZNAK.

Hyrdebildet som ofte brukes i Bibelen stammer fra en tid som ligger et stykke tilbake i historien. Ledertypen betegnes i dag neppe mer ved dette bilde. I dag taler vi ikke om hyrde, men om leder, direktør, sjef, arrangør — eller for å bruke et typisk moderne ord: manager.

Både ordet *hyrde* og ordet *manager* innebærer faktisk dette: en lederstilling og en ledergjerning. Men det moderne ordet savner likevel noe meget viktig som ligger i det gamle ord *hyrde*.

Hyrde minner oss om varme, omsorgsfullhet, godhet. *Manager* minner oss om dyktighet, nøkternhet, saklighet. Den ene er den omsorgsfulle vokter som bare tenker på dyrene som hører til hans hjord. Den andre er forretningsmannen, for ham er det selve bedriften det gjelder og ikke menneskene som arbeider der.

Dette forsøk på å definere den gamle og den moderne ledertype, høres kanskje noe kunstig ut, men det er det neppe.

Vi er fortsatt i den heldige situasjon at lederen for et religiøst samfunn kalles for pastor og hyrde, ikke for manager. Denne lille detalj er ikke helt uvesentlig.

Også innenfor det kirkelige liv satses det i dag stort på effektivitet og moderne midler. Det betraktes ikke sjelden som et stort pluss når den moderne sognegeistlige er en dyktig managertype. Han må gjerne være

litt av et organisasjonstalent med god sans for praktiske ting, ikke minst økonomi.

Vi må vel uten videre innrømme at disse kvaliteter på ingen måte skal undervurderes. Den kirkelige situasjon i dag er slik at — for å fortsette litt i den samme moderne tone — at kirkens personale begynner å tynnes merkbart. Dette betyr at de menneskelige ressurser man foreløpig enda rår over må brukes på en fornuftig og effektiv måte. Dyktig organisasjonsevne kommer godt med i dag også i det kirkelige liv og i menighetslivet.

Men når dette er sagt, så skal vi også huske på at et kirkesamfunn eller en menighet aldri uten videre kan sammenlignes eller vurderes på like fot med en forretning eller bedrift.

Hvordan tiden enn kommer til å utvikle seg, vil kirke og menighet alltid ha behov for pastorer, sanne hyrder som føler seg kalt til å gjøre en innsats for sin flokk. Ikke på forretningsbasis, men på grunnlag av et dypt religiøst og medmenneskelig ansvar. Hyrden må alltid huske på at det først og fremst gjelder hjorden, menneskene — ikke saken, bedriften. Hyrden må rette seg etter de behovene hjorden har og gå inn for å fylle disse behov så godt han kan.

Selvfølgerlig går det grenser for hva hyrden kan overkomme og for hva hjorden kan kreve.

Hyrden i 1976 er også preget

Forts. neste side

UNG SANGERINNE PÅ MARIAHOLM

Dette er den unge sangerinnen, Hege Marie Kluck fra Halden og sr. Intermerata fotografert på Mariaholm i sommer. Hege sang for de eldre og gjorde stor lykke. Hege er nettopp ferdig med 1. gymn, har spilt tre år i Østfold ungdomsorkester og har hatt privat sanglærer i vel to år.

Hyrde og manager

FORTSATT FRA FORRIGE SIDE

av sin tid. Han har krav på rimelige, tidsmessige leve- og arbeidskår. Han har som et hvert annet menneske i dag krav på frihet og privatliv. Og man kan ikke mer la ham være avhengig av de troendes mer eller mindre tilfeldige gavmildhet, noe som før ofte var tilfellet.

Ikke dessto mindre:

Han er hyrde også i dag og hans stilling med hensyn til hjorden krever av ham en større imøtekommenhet og villighet enn i de fleste andre yrker.

Hans gjerning kan nå en gang ikke låses fast i en 40 eller 48 timers arbeidsuke eller vurderes nøyaktig med fastsatt timebetaling.

Hyrdegjeringen må snarere betegnes som et kall enn som et yrke.

Det kan være på sin plass å minne om dette.

Hyrder, pastorer, blir mangelvare i vår tid idet færre og færre velger dette kall. Hyrden skal derfor vokte seg for å gjøre seg for kostbar og hjorden skal vise forståelse for situasjonen og ikke forsøke seg med rovdrift på sine hyrder.

Hvis alle i våre menigheter strever i den rette ånd og alle — leg som prest — tar sin tårn på en ansvarsbevisst måte, så skulle vi ennå en god stund fremover i fellesskap kunne dekke de rimelige behov som finnes mens nye veier og metoder drøftes og prøves.

Det nye Elisabeth-hjemmet i Tromsø

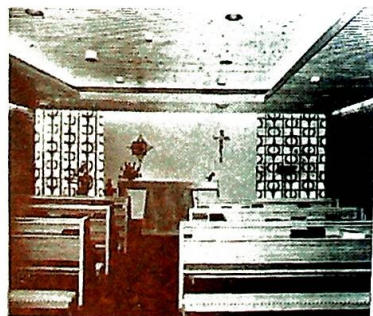
I midten av juni ble det nye St. Elisabeth-hjemmet i Tromsø innviet — og dermed har søstrene fått nye oppgaver i byen.

Hjemmet er en verdig arvtager etter hospitalet, skriver avisen «Nordlys»:

«For noen år siden foregikk et betydelig hussalg her i Tromsø, trolig ett av de største man har hatt. Det var da St. Elisabeth Hospital skiftet eier. St. Elisabeth-stiftelsen som eide hospitalet solgte det hele til fylkets Regionsykehus for seks millioner kroner. Det var mange penger, men når en nå ser hva stiftelsen har nyttet pengene til, må en si, i alle fall på Tromsø kommunes vegne, at det var en god handel.

De seks millionene har kanskje ikke rukket fullt ut til å skape det store og meget velutstyrte terrassebygget. Det er imidlertid her denne kapitalen er lagt ned og til et formål som i alle fall den sosiale etat i Tromsø by setter stor pris på.»

Det nye bygget omfatter en terrasseblokk på fem etasjer. Det ligger ganske nær søstrenes gamle hospital. Bygget er et hybelhus for eldre med 10 leiligheter for ektepar, 11 hybler for enslige og 4 gjestehybler. I femte etasje er det hjem for de fire søstrene

som skal være verter. Beboerne kommer til å ha egen husholdning, men søstrene er der med et oppmuntrende ord eller en hjelpende hånd når det trenges, sier provinsialforstanderinnen, sr. Birgitta Flandrup til ST. OLAV.

Leilighetene og hyblene for de eldre er godt utstyrte. Bladet Tromsø skrev etter innvielsen bl. a. dette:

«St. Elisabeth-søstrene som byggkvinner skal ha all ære av bygget sammen med arkitekt, entreprenør, håndverkere m. fl. Gode, koselige, romslige og vel gjennomtenkte leiligheter er det blitt. Og frem for alt rimelige. Et bygg som svarer til kravet fra rullestolbrukere.»

Bygget er det første terrassebygg i Tromsø. Det er plasert og utformet slik at det går inn i terreng og miljø på en måte som ikke bryter opp områdets gamle bebyggelse med store kontraster.

Utenom leilighetene får bygget legekontorer, fotpleie, bad og garasjer. Fotpleien er til husets beboere, men badet skal også kunne benyttes av eldre som bor i strøket og som ikke har innlagt bad og varmt vann hjemme.

Bladet Tromsø avslutter sin omtale av det nye bygget med disse ord:

«Kvinne-dominans på det administrative plan — har det vært årsaken til den gjennomført heldige planløsningen av dette hybelbygg? Ikke vet vi, men i arkitektfirmaet Jacobsen og Hallset har tyske Heide Sudmann-Benndorf hatt en sterk finger med i spillet helt fra første strek. Og hun

«Frykt ikke»

Angst er en skygge som ligger tungt over mange menneskers liv. Enhver prest eller sosialarbeider kan bekrefte dette, for ikke å snakke om psykiatikere eller nerveleger.

Årsakene til angstfølelsen er sikkert mange. Utviklingen som man nesten ikke kan holde tritt med, massemediene som trekker oss inn i begivenheter som vi helst hadde holdt på avstand. Vår horisont er på mange måter blitt større, men det medfører også frykt for krig og forurensning, frykt for at teknikken kommer til å mestre oss istedenfor å være vår tjener, frykt for å tape de gamle verdier og solide faste normer som gir en følelse av trygghet i livet.

Det er derfor forståelig at evangeliets gjentatte «frykt ikke» virker som en lysstråle inn i denne mørke avkrok av vårt liv som angsten er. Dette «frykt ikke» inneholder et budskap om frigjøring. For hva er det angsten utvirker i et menneskeliv? Den stenger en inne, den driver en ut i isolasjon, den gjør at en setter seg opp mot andre, at forståelsen for andres problem blir borte og at en ikke mere er i stand til å lytte. En slik angstholdning blir ofte helst fortrent. Mange bøker, mange teaterstykker og filmer taler i sin mer eller mindre påfallende negativitet og uforståelighet om den skjulte angst som lever blant menneskene og om den

---

bedyrer at Elisabeth-søstrene har vært gode å samarbeide med.»

Sist, men ikke minst gikk mange lovord under innvielsen til sr. Birgitta Flandrup som har vært den administrative leder blant byggkvinnene.

pessimistiske overbevisning at «slik er det nå engang og det er ikke noe å gjøre ved det».

En slik angstholdning angriper mennesket i fundamentene av dets eksistens og er derfor umenneskelig. Dessuten er en slik holdning uevangelisk. For Jesu budskap går nettopp ut på at Gud interesserer seg for oss og at hans omsorg for oss strekker seg ut over ting som tilsynelatende virker ubetydelige i vårt liv. Når Jesus sier at vi ikke behøver å være redde betyr dette ikke noe i retning av «bare ha tro og tillit, da går alt nok i orden», men da taler en som selv har vært med i alle menneskelivets faser og kommer med et tilsagn om befrielse.

Den som erfarer Jesus som en levende virkelighet i livet, en som står ved siden av seg som en inspirasjon til alle tanker og handlinger, får et helt annet syn på menneskene og verdenssituasjonen. Dette syn fører uvegerlig til overbevisningen at det ikke finnes grunn til frykt og at det, tross alt, også i våre dager finnes mange ting som vitner om det gode og like så mange tegn på Guds rikes nærvær.

Skal vi da ikke godta hverandre i Jesu ånd, med åpenhet og ærlighet, slik at vi kan møte hverandre uten å frykte noe?

Dypest sett kan det bare være én alvorlig grunn til virkelig angst: frykten for å miste Gud selv. Det heter: «Når penger går tapt, er meget tapt, når æren går tapt er mere tapt, når Gud går tapt, er alt tapt». Riktignok er dette ikke bibelsitat, men vel et ord som kommer fra troende mennesker som i mange generasjoner før oss har sett på Gudstroen som nødvendig grunnlag for vår menneskelige eksistens. De så vel ikke bare negativt på det hele: Gud tapt, alt tapt, men også i allerhøyeste grad positivt: når Gud blir beholdt er også alt beholdt.

På et av de steder hvor Jesus sier til oss at vi ikke skal ha frykt tilføyer han: «enhver som bekjenner meg overfor menneskene, ham skal også jeg kjennes ved overfor min Far

Forts. side 217

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLDAGER		Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.: 19.00	—	—
	sønd.: 9.30	11.00	—
	19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30	—
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587	—	9.30	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45	—
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	9.00	11.00	19.00
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195	—	—	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381	9.00	11.00	—
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255	—	11.00	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , lörd.: Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550 sønd.:	18.00	10.00	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	9.00	11.15	—
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038	—	—	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyeveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45	—
Eikeli kirke.	19.00	9.30	—
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.30	10.45	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	9.30	11.00	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	8.45	11.00	—
	19.00	—	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670	6.15	—	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	—	11.00	—
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00	—
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	19.30	11.00	—
	8.00	—	—
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 783	—	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 487	8.15	10.30	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)	19.00	11.00	—
	8.00	—	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håreksgt. 82	—	18.30	—
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072	—	11.00	—

Fra katolsk presse

■ FREDSDAGEN 1977

Rom: «Hvis du ønsker fred, så forsvar liv.» Dette temaet har pave Paul valgt for den neste Verdens Fredsdag, 1. januar 1977. På en pressekonferanse i juli redegjorde mgr. Bernard Lalande, en rådgiver fra Vatikanets kommisjon for Fred og Rettferdighet for opplegget og fremholdt at temaet stiller oss alle foran spørsmålet: Ønsker vi virkelig fred? Hvis vi gjør det, må vi i fullt alvor fremme liv. Han pekte på tre trusler mot livet som samtidig er en trussel mot fred, nemlig krig, abort og sult.

■ NY RASISME

Paris: Samarbeidet mellom kristne og marxister var det tema som var valgt i år av erkebiskop Leon-Arthur Elchinger for den tradisjonelle preken på Bastille-dagen den 14. juli. Det er noen kristne, sa han, som er skuffet og nedbrutt over kristne demokraters sene handling og manglende mot og som derfor har vært fristet til å samarbeide med marxistene. Men derved blir de faktisk uten å ville det fanget inn i det som kanskje er vårt århundres store kjetteri, en kanonisering av klassekampen. Dette følger i kjølvannet på «kanonisering av den fanatiske nasjonalisme», den som allerede ble fordømt på det strengeste av pave Pius XI. Ved å godta klassekamp som et

avgjørende trekk i samfunnet, binder kristne seg til tanker som nødvendigvis vil lede dem til å fornekte fundamentale kristne sannheter.

■ SPANIA

Madrid: Den 15. juli ble det meddelt i den spanske hovedstad at kong Juan Carlos har gitt avkall på privilegier han har under det nåværende konkordat, å legge frem en liste på tre kandidater for den apostoliske nuncio før et bispevalg, samt å utrope den som er valgt straks Vatikanet har truffet sin avgjørelse. Pave Paul som gjentatte ganger kom med personlige henstillinger til general Franco om at generalen skulle oppgi disse privilegier, ble informert om kongens beslutning den 14. juli.

■ BISKOP MYRDET

Algier: Biskop Gaston-Marie Jaquier, hjelpebiskop i Algier ble stukket ned med kniv og drept i en av byens gater i juli. Gjerningsmannen er den 26 år gamle Abdessalam Abdelkader som politiet sier lenge har vært notert som «mentalt ustabil». Landets president, Boumediene, har sendt kondolanser til Algiers erkebiskop, kardinal Duval.

Den drepte ble 72 år gammel og var født i Evian i Frankrike. Venner betegnet ham som «en mild og tålmodig mann som ikke hadde en fiende i hele verden».

Neste nummer:
28. august

«Frykt ikke»

Forts. fra side 215

i himlene». (Mt. 10, 31). Her har vi da den dypeste grunn hvorfor vi ikke behøver å være redde: fordi han erkjenner oss som sine når vi bekjenner ham for menneskene.

Skjer dette ikke når vi går inn for andre menneskers lykke og velferd og gjør dette i hans navn og etter hans eksempel? Vi erkjenner ham når vi til tross for problemer og motgang er overbevist om at Faderen kjenner vårt dypeste vesen og interesserer seg for hver av oss. Vi gjør det også når vi kan akseptere vår egen utilstrekkelighet og avmakt fordi vi vet at Gud bruker andre mål enn vi og kan opphøye oss. Og kanskje erkjenner vi ham mest når vi har tilegnet oss Jesu tjenersinn og blir til hjelp, full av kjærlighet akkurat der hvor

Reaksjonen —

Forts. fra side 207

ning og europeisk litteratur av metafysisk legning. Han debuterte i 1945 med «Der er en kilde», men hans viktigste essays kom ut i 60-årene: «Det nye hjerte og andre essays» (1960), «Fornuft og besettelse» (1963) og «Til forsvar for mennesket» (1967).»

Kva meir? Nei, det står ikkje meir. Punktum!

På ein så overflatisk og direkte feilaktig måte vert denne vår store samtidige handsama. Med 6½ line, der til overmål ein del av plassen blir

det er nød og hvor menneskene har det vanskelig.

Slik kan vi alltid gi mot til hverandre i Jesus navn, i håp om at han erkjenner oss som sine.

J. C.

«Lov Herren», tekster og toner til bruk i den katolske gudstjeneste, kr. 20,—.

MISSA, italiano, deutsch, français, nederlands, latine, english, kr. 7,—.

Engelske bøker:

Clark S. J.: Enough Room for Joy, kr. 24,—.

Carretto: In Search of the beyond, kr. 21,—.

Ramsey, Terwilliger, Allchin: The charismatic Christ, kr. 11,—.

New Heaven? New Earth?, An Encounter with Pentecostalism, kr. 35,—.

The Holy Bible, Revised Standard Version, Catholic Edition, paperback, kr. 25,—.

A Thomas Merton Reader, kr. 38,—.

Tyske bøker:

Nigg: Die Heiligen kommen wieder, kr. 13,85.

Wörterbuch Christlicher Ethik, kr. 28,—.

Franzen: Papstgeschichte, kr. 28,—.

Grosse Sonntags-Schott, kr. 111,50.

Grosse Wochentags-Schott, kr. 111,50.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1, tlf. 20 7248

til å servere sludder. Aasmund Brynildsen var ikkje antroposof. Og kva er litteratur av metafysisk «legning» for noko? Og har ikkje Dahl råd til så mykje som å nemne tittelen på ei så viktig bok som «Dommen til døden» — eller fortelje at Brynildsen har leveret dei mest djuptloddande essays om Knut Hamsun?

Det er kanskje plassmangelen som hindrar. Ja, tru det? For makkverket «Norge, vårt Norge» av diktar Bjørn Nilsen får til samanlikning heile 12 liner — altså meir enn den samla forfatterskapen til Brynildsen.

Og her er det ein byrjar sjå for seg dei skuldlause brukarane av boksoga. Lærarar, bibliotekarar, studantar, litteraturinteresserte som

(Forts. neste side)

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	Oslo
Lunden kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Olavs kirke	Arendal
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	Bergen
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	Hammerfest
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	Tromsø
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikals Kirke	Trondheim
St. Mikals prestegård	
St. Theresia Hosp.	Tønsberg
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	Tønsberg
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeths Hosp.	
Vår Frue Kirke	
Bispegården	Tønsberg
St. Olavs Kirke,	
Bispegården	
St. Olavs Kirke	
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:

Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

Reaksjonen —

(Forts. fra forrige side)

skal orientere seg i «Vår egen tid»s bokheim. Brynildsen har eg nemnt. Eg skal vidare få nemne at dei ikkje vil finne eitt ord om forfattarar som Finn Strømsted, Arne Falck eller Odd Abrahamsen. Ikkje så mykje som med namn i registeret. I registeret finn ein iallfall Aasmund Brynildsen med tilvisning til to stader i boka, det er berre det at når ein slår opp på den eine så finn ein ikkje eit ord om Brynildsen der, derimot om Karin Bang (eg skal la vere å skrive noko om pietet her). Men Carl Fredrik Engelstad? Han må vi vel finne ein skikkeleg omtale av? Å nei — i den dahlske litteraturutgreiing finst han berre som tekst under eit bilete der han — som formann i Norsk Litteraturkritikerlag — overrekker Dag Solstad kritikarprisen for 1969. Til gjengjeld har Solstad fått fem sider i verket.

På 10 år

Forts. fra side 208

steden stoppe en stund ved de fremtidsperspektiv som skisseres i boken.

* *

Ikke uventet mener Laurentin at de tradisjonelle menigheter har utspilt sin rolle som primære organ for kristent fellesskap — de fungerer ikke lenger, blant annet fordi de er alt for store. Kristendommen er en fellesskaps-religion, fellesskapet er på den ene siden verdensomfattende, på den annen siden må den for ikke å være en fiksjon, utøves i en sammenheng av menneskelige dimensjoner. Moderne sosiologi lærer oss at en gruppe ikke må være særskilt stor for å bli oplevet som et fellesskap. Mennesket kan ganske enkelt ikke makte å stille seg åpne for et ube-

BERGEN	
1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82 BERGEN	
HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, TV-, Radio- og Utstysforretning TORNØEGARDEN - BERGEN	K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pøsefabrikk Tlf. 99 016 Bergen Solheimgt. 25
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»	
 Echtes Takværdhandel NYGARDSGT. 19	 VESTA HYGEA MED TANKE PÅ FREMTIDEN

grenset antall andre, blir tallet for stort trer forsvarsmekanismer i funksjon. Det kirkelige liv må i fremtiden bygges på de fellesskaps-grupper som under det siste tiår over alt har vokst spontant frem, på initiativ «nedenfra», ikke som ledd i noen planmessig samfunnsvirksomhet. Kirken må satse på å hjelpe disse kristne grupper til å leve i et virkelig tros-fellesskap. At gruppene i neste omgang må være åpne mot hverandre og mot det verdensomfattende fellesskapet ligger i kirkens natur.

* *

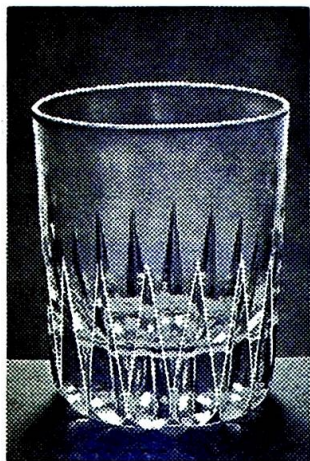
Nye strukturer krever nye embeder, avpasset etter fellesskapets behov og forpliktelser. Man bør kunne finne inspirasjon i oldkirkens mangfoldighet av embeder. Embeder som senere alle ble tatt inn i presterollen, men som med fordel igjen skulle kunne fordeles på mange: undervisning, prekener, sjelesorg, forvaltning av natt-

verden, administrative oppgaver. Laurentin betoner spesielt at disse oppgaver bør kunne betros for en bestemt tid. Den katolske kirkes liv og funksjoner har i stor utstrekning vært bestemt av at det livslange engasjement vurderes på ett eksklusivt sett, men vår tid viser tydelig at kirkens vanskeligste problem ligger akkurat her, ikke minst for de ærligste og sterkeste motiverte som ikke vil godta at kall og engasjement degraderes til rutine og slendrian. Laurentin ønsker at kirken tar det tidsbegrensede engasjement på fullt alvor og gir det «full status.» Skjedde det, skulle man antagelig ikke bare unngå en akutt prestekrise, men frem for alt utallige personlige tragedier med innvirkning på hele det kirkelige liv.

* *

Et ikke mindre viktig embedsproblem er det som har å gjøre med paven selv. Laurentin påpeker at pa-

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekkert i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3,50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Walligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

**Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN**

Gladsvel 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

veembedet opprinnelig mindre gjaldt en person enn en kirke, Rom, som igjen burde kunne bli ikke så mye moderkirken som søsterkirken «som er den fremste i kjærlighet» (quae praesidet in caritate). «Dens autoritet fra evangeliet har til oppgave å være en støtte, en hjelp, en grunnvold, i overensbestemmelse med de uttrykk som brukes i Det nye testamentet, ikke et omfattende system.»

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

**T. S. JACOBSEN
BEGRAVELSESBYRA**

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 97 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkenutstyr

THIS & CO. AS

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

Dette er et kjernepunkt når det gjelder forholdet til andre kristne kirker. Hva økumenikken angår, fremholder Laurentin at enheten blant annet skulle kunne virkeliggjøres på det regionale plan og at man burde fremme slike nye strukturer i steden for å vente på at de store kirkeblokkene skulle bli klar for fullt fellesskap. Han minner også om de ord i Det annet Vatikanconsils økumeniske dekret hvor nattverden betegnes ikke bare som et tegn på oppnådd enhet, men også som en vei til enheten. Det er en tolkning som etter Konsilet raskt ble borte i det offisielle synsfeltet, men som ligger til grunn for det stadig mer utbredte nattverds-

fellesskap på gressrotnivået. Videre betoner Laurentin at ettersom det i det alt vesentlige er det samme evangelium som kirkene forkynner, burde de alt nå i stor utstrekning kunne gjøre felles sak i forkynnelsen. Det skulle bli mer avgjørende enn både de kirkelige organisasjonsspørsmål og det sosiale samarbeidet som allerede pågår.

* *

Hva angår de andre verdensreligionene har man i de senere år i alt større grad begynt å falle tilbake på den oldkirkelige tanken om Logos-permatics: Guds ord finnes spredt over hele jorden som såkorn. Dette positive syn gir grunn for en dypere forståelse mellom de ulike religioner. Når det gjelder dialogen med marxistene er derimot Laurentin pessimistisk: marxismen er en ortodoksi med tilhørende inkvisisjonsapparat, og dermed, sier han, er den stengt for dialog.

Spørsmålet om innholdet i det kristne begrep befrielse, som jo i det siste har vært aktuelt i forbindelse med kirkenes politiske engasjement, bevares med at det evangeliske frihetsbudskap alltid må omfatte både de jordiske vikårene og den åndelige virkelighet.

Om kirkenes krise i dag kan betegnes som en kløvd tilstand med på den ene siden steilt fastholdte prinsipper, på den andre siden en skiftende praksis, så finnes det, påpeker Laurentin, ingen enkle hjelpemidler mot denne tingenes tilstand. Kirken kan ikke lenger råde bot på misforholdene gjennom tilstramminger. Det eksisterer ingen annen vei frem enn en fornyelse på dypet, der hvor evangeliets krav gjelder i ånd og sannhet.

**ST. OLAV'S
REDAKSJON**

TLF. 20 72 26 - 28 95 18

FJERNADOPSJON AV FORELDRELØSE BARN I MACAO

L ike vest for Hong-Kong ligger den lille portugisiske kolonien Macao. Caritas Norge har lenge hatt forbindelse med Caritas Macao hvis leder, father Lancelot Rodriguez, flere ganger har besøkt Norge. Det store problem han har å hanskes med er de mange flykninger fra Kina, og blant disse de mange vanskeligstilte eller forlatte barn. Det ville være en stor hjelp for Caritas Macao om vi her hjemme kunne ta ansvar for noen av disse forlatte barna. Father Lancelot har sendt oss et dossier for 50 barn med bilde og en kort beskrivelse av hvert barn. Finnes det 50 norske katolikker som vil fjernadoptere et barn i Macao og forplikte seg på kr. 50,— pr. måned i minst ett år? Caritas Norge tror at de finnes i vårt velstands-Norge. Vår adresse er Fagerborggaten 17, Oslo 3, tlf. 69 30 15. Meld Dem straks! Det haster.

FILM

Moderne tider

Sommerprogrammene på Oslo kinoene har også i år vært tynne saker — med et par unntak. Og ett unntak alene har oppveiet mange mangler: gjensynet med Chaplins «Moderne tider».

Det var like før krigen denne filmen ble laget, og årene som har gått har ikke på noen måte eldet den. Ny filmblitt våpenstillstand, og en ny forståelse for menneskelige verdier. Den sosiale kvern meler langsomt, men den er da i bevegelse.

teknikk, bruken av «location», innføringen av farge, bedre lydteknikk er ikke det samme som bedre filmer kunstnerisk sett, og Chaplins geni tåler stadig sammenlikning med teknisk mer avanserte filmkunstnere.

«Moderne tider» handler altså om den lille manns håpløse stilling i det storindustrialiserte samfunn. Chaplin blir jaget og hundset, kastet i fengsel og fra jobben — men overlever. Filmens bakgrunn er den samme som den vi møter i John Steinbecks store romanepos «Vredens druer»: USA i de harde 30-årene. At filmen er en komedie gjør ikke glimtene av politibrutalitet mot arbeidsløse mindre autentiske, eller den sosiale kritikken mindre skarp og berettiget.

Så kan vi jo spørre oss selv om filmen har aktualitet idag. Jeg tror svaret må bli NEI. Den har aktualitet som film, naturligvis, som kunstverk. De komiske partiene er like morsomme som første gang de ble vist, Chaplins påhittighet er like stor, hans bevegelser like grasiøse, minespillet like talende. Ingen som helst tvil om at dette er en av de udødelige filmene. Chaplin på rulleskøyter, Chaplin foran spisemaskinen, Chaplin ved samlebåndet, som kelder, som sanger, i fengsel — aldri har vel hans visuelle fantasi utfoldet seg mer enn her. Men ser vi på det samfunnsatriske så tror jeg vi skal kunne registrere fremgang. Selv i privatkapi-

talismens hjemland er den sosiale kamp-situasjon mildnet. Vår egen tid har mer enn sin rimelige andel av blod og vold, men akkurat langs denne fronten, mellom arbeidere og arbeidsgivere, er det

Det som ellers slår en mest ved gjensynet er hvordan kamerateknikken har utviklet seg. I «Moderne tider» møter vi en rekke scener tydelig tatt opp i spesialbygde kulisser. Vi har fabrikk, kontoret, fengslet, restauranten og så videre, og et par bilder fra gateopp-trinn. Bevegelige kameraer, «long shots» — en naturlig bakgrunn er noe som er kommet til senere — filming hos Chaplin foregår fremdeles i et studio, et atelier.

I de aller siste årene har vi fått mer og mer av gigantfilmer — «Jordskjelvet» på Colosseum som viste omtrent hele California i ruiner har vel vært en av de største. «Moderne tider» er gammeldags beskjedne mot disse, men gir oss en sunn motforestilling til den vranglære at Størst er Best. Den gir litt av et perspektiv på filmkunsten, og berettiger til bruken av ordet «kunst» om film.

PER BANG

TV-programmene

Forhåndsomtalen av gamle filmer som vises i norsk og svensk fjernsyn utmerker seg ofte ved å være skrevet av unge mennesker som har liten greie på de filmene det dreier seg om. Et eksempel: Lørdag 7. august sendte svensk TV-2 en gammel storfilm, The Informer (John Ford) og den ble i et avisprogram omtalt som et stykke «...hvor hovedpersonen angir sin beste venn for å få penger til alkohol og kvinner».

Det er å håpe at vedkommende som skrev det nå har sett filmen.

A. R.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning

Faste medarbeidere:

Karin Gullerud-Johansen O.P. og Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Redaktøren privat: 28 95 18

Ekspedisjonen og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 60 pr. år
Kr. 30 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 70

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648